

nézve van különbség. A halálesetfelvétel illetőleg a kellő adatokra kiterjeszkedő községi bizonyítvány fogja tehát igazolni mind az elhalálozást, mind az örökös nagykorúságát, mind azt, hogy végrendelet maradt-e vagy sem, továbbá a vérségi kapcsolatot, családi összeköttetést s végül még a kizárólagosságot is. Bevallom, hogy az eljárási módot a hirdetményes eljárás fentebb kifejtett céljával, természetével s a telekkönyvi érdekekkel összhangzásba hozni nem tudom.

Teljesen a törvény szellemében való tehát azon felsőbbbíró-sági határozat, mely szerint a perrendtartás 580. §-a alapján folyamatba tett hirdetményes eljárásnál *a halálesetről felvétel mint egyszerű bemondáson alapuló tanusítvány az öröklési jogok tekintetében csak utmutatásul s nem bizonyítékul is szolgálhat.* (1879. nov. 11. 20023. sem. (Dtár XXIV. köt. 22.)

Ha a folyamodók az eljárás keretébe oly ingatlant kíván-nak felvétetni, a mely telekkönyvileg még nem áll örök-hagyó nevében: a mennyiben örökhagyó annak tulajdonjogát *öröklés által* szerezte meg, a szükséges feltételek igazolása után, a hirdetményes eljárás az első örökhagyó után is folya-matba teendő s igénylő nem jelentkezése esetén a tulaj-donjog örökhagyó jogán az igazolt örökösökre bekebelezendő.

A mennyiben pedig élők közötti jogügylet által lőn a telekkönyvileg még nevében nem álló ingatlan tulajdonosává: ha az örökösök a bekebelezésre alkalmas okiratot mutatnak fel, a tulajdonjogi átíratás ennek alapján rendeltetik el; ha pedig ily okiratot felmutatni nem képesek, a gyámsági tör-vény 254. §-ának analogiájára: «a bíróság csupán azt álla-pítja meg, hogy az örökhagyó nevére még át nem irt ingat-lan mint örökség vagy hagyomány kire szállott; és ezen örökös vagy hagyományos az ilyen ingatlan telekkönyvi átíratását a fenforgó törvények értelmében — szükség eseté-ben — a telekkönyvi tulajdonos ellen megindítandó per útján van jogosítva eszközöltetni.»
Dr. GAAL TIBOR.

A dalékok a magyar bünvádi eljárás fejlődéséhez.¹

XXIII.

hallgatható-e a kiskoru mint sértett a bünvádi perben, ha szülőjével, mint tettessel áll szemben?²

Ezen kitérés után újból visszatérünk a megbeszélésünk tárgyát képező kérdésekhez s különösen a megelőző cik-künkben idézett bírói végzésekben foglalt elvi kérdésekhez. Ezek elseje abban áll, hogy a bíróság vádlott nevének, ki a feljelentés megtételével valakit megbízott volt, és vádlott kiskoru gyermekének, a sértettnek, kihallgattatását azért mellőzte, mert ezek a végtárgyalás alkalmával már *mint tanúk* szerepeltek. Más szóval, a bíróság kihallgatta volna ezeket, ha vádlott neje mint panaszos, és ha ennek gyermeke csakis mint sértett fél figuráltak volna a végtárgyalásnál.

A megelőző cikkben kimutattam már ama megkülön-böztetés helytelen voltát, mely a családi érzéket, az itt szó-ban forgó jogosult érzelmeket és érdekeket csakis akkor tartja respectálandóknak a hozzátartozóknál, a midőn ezek tanúk minőségében jelentkeznek a bünvádi perben, ezen tekintet mellőzhető véli azonban akkor, a midőn a rokon nem tanu-, hanem panaszosként lép fel.

Ugyanezen szempontból nem helyeseltetjük ama fel-fogást sem, mely a hozzátartozót, mint sértett felet feltét-lenül kihallgattathatni véli. Mert mi a dolog lényegét nem a családtagoknak esetleges perbeli szerepében, ezeknek a bünvádi per keretén belül törtető büntető perrendtartási elnevezésében látjuk, hanem csakis abban, hogy a rokon *mint rokon* akarata ellenére ne hallgattassék ki és abban, hogy a rokonok egyáltalában *vallomástételre* egymás ellené-ben semmi körülmények között ne kényszerítettessenek.

Itt a terhelő vallomás a döntő, és a mi lélektani indok és politikai tekintet létezik arra nézve, hogy a rokon tanu a vallomást megtagadhatja, ugyanannak kell léteznie arra nézve is, hogy a rokon panaszos és a rokon sértett fél ugyanezen jogokat szintén gyakorolhassa korlátlanul és mindennemű megszorítás nélkül.

Ezzel szemben azonban azon jogosult aggály jó kifeje-zésre, hogy hivatalból üldözendő cselekményeknél az állam érdeke kérelhetetlenül megköveteli azt, hogy a bűnös cse-lekmény minden áron kiderítették és ebbeli eljárásánál különben létező rokoni tekintetekből különösen nem nehe-zíthető működése akkor, a midőn szülők és gyermekek mint vádolt és sértett felek állanak egymással szemben, mert akkor — Zachariá nézete szerint — «... die gerichtliche Verfolgung und die Bestrafung des Schuldigen von vornherein ausge-schlossen werden würde.»

Tény, hogy az utóbb említett feleknél, az ezeknek biz-tosított szándékolt clausura oris a bünvádi eljárás sikerét kétségtelenül szerfölött megnehezítené, azonban ebből csakis az következhetik, hogy a vizsgálóbírónak és a vádhatóság-nak nagyobb erőfeszítéseket kellend tenniök a vádbeli cse-lekménynek egyébként, más uton és módon leendő kideri-tése végett. Mert ha a között kellene választanom: vagy megengedtetik a panaszos és a sértett rokon kihallgatta-tása, vagy megtorlás nélkül maradna esetleg a hozzátartozó bűnös cselekvénye, akkor inkább ezen utóbbi kisebb baj bekövetkeztét vélném megengedendőnek, semhogy beleegyez-nék abba, hogy a rokonoknak vallomástétel-mentességének magasztos elvét kiméletlenül veszélyeztetve lássam.

E tekintetben nem állanék elszigetelve nézetemmel, mert az előbbi cikkemben idézett írók és humánus törvények szin-tén ezen álláspontra helyezkednek.

Ha már megengedjük azt, hogy a sértett rokon a ter-helő vallomást meg is tagadhatja, minő eljárás követendő akkor, a midőn a sértett fél — mint a jelen megbeszélés tárgyát képező esetben is — kiskoru?

A kiskoru rokont, a tíz éves gyermeket, hiába igyekez-nék a vizsgálóbíró az iránt felvilágosítani, hogy a vallomást megtagadhatja. Az éretlen gyermek teljesen képtelen arra, hogy komolyan és érett megfontolás után határozza el magát valamire, pl. esetleg arra, hogy a vallomás megtagadása tör-vényes kedvezményét igénybe nem veszi.

Keller ilyen esetekben szükségesnek tartja a gyermek törvényes képviselőjét meghallgatni és ennek elhatározásától függővé tenni a gyermek kihallgatását akkor, a midőn a gyermek vallomást tenni akar. Azonban ezen író semmi esetben sem tekinti a képviselő akaratát mérvadónak akkor, a midőn a gyermek a vallomástételt megtagadja; határáként az idéztem író a tizenkét éves kort állítja fel. Erre nézve azonban Glaser (id. m. 516. l. 46. jegyz.) helyesen jegyzi meg, hogy a fenebbi megkülönböztetés önkényesnek tekin-tendő és ilyen módon a képviselők azon joga támadna, hogy a vallomást tenni óhajtó gyermeknek vallomását ellenmon-dásuk, sőt egyszerű elmaradásuk által lehetetlenné tegyék. Megjegyzem, hogy az idéztem írók által említett esetben a törvényes képviselő és ennek képviseltje nem állanak mint vádlott és sértett felek egymással szemben.

Az utóbb említett esetben némelyek tán azt tanácsol-nák, hogy ad hoc rendeltessék ki bíróilag valaki, ki a vád-lott atya képviselőjében a meg nem kérdezhető kiskoru sér-tett rokon helyett nyilatkoznék azon kérdés tekintetében, vajon kívánja-e esetleg, hogy a kiskoru atyával szemben a vallomást megtagadja-e?

Ezen nézetet sem pártolhatnám azonban, mert az itt szó-ban lévő jog azon személyes jogok közé tartozik, melyek a személytől épenséggel el nem különíthetők s melyek tekin-tetében *harmadik személyeket* megkérdezni nem is lehet.

Azért igen helyesen cselekedett a fenebb említett bíró-

¹ Az előbbi közleményeket lásd a 11., 14., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 27., 31. és 32. számokban.

² Az előző közleményt lásd a 31. és 32. számokban.

ság, midőn a kiskoru sértett kihallgatását mellőzte azért, mert ennek törvényes képviselőjét, a vádolt atyát, nem tekintette olyannak, ki ezen kérdés tekintetében nyilatkozhatott volna.

«Handelt es sich also um Kinder... u. s. w., so muss der Richter die Belehrung so einrichten, dass der Zeuge versteht, worauf er verzichtet; ist diese Verständigung nicht möglich, so wird wohl auch eine Verständigung über die Aussage selbst nicht erreichbar sein.»

Glasernek ezen, a tanukra vonatkozólag tett megjegyzését (lásd id. m. 516. l.) osztom én is, és azt hiszem, hogy a fenforgó esetben talán a legszerencsésebb megoldási módzat abban áll, hogy a sértett kiskoru kihallgatása egyszerűen mellőztetik. Ezen eljárást természetesen már a vizsgálóbíróknak is kellene követnie.

Az itt fenforgó második kérdés abban áll: vajon a megelőzőleg bármi okból ugyan már kihallgatott, de a végtárgyalás alkalmával ki nem hallgattatni rendelt rokonok valóságainak felolvastatása megengedhető-e, avagy sem?

E kérdés tekintetében azon nézetben vagyok, hogy a vallomást megtagadó rokon olyannak tekintendő, ki a bűnvádi perben szerepelni egyáltalában nem óhajt. Ha ez tehát utóbb vallomást tenni joggal vonakodik, akkor a bíróság épen nem tekinthető feljogosítottnak arra, hogy ennek korábban tett vallomását mind ennek daczára mégis felolvastassa. Mert akkor álutakon mégis csak tudomására jő a bíróság a vallomást tenni vonakodó korábban tett vallomásának, mely eljárás a szóbeliség elvével semmiképen sem lenne összeegyeztethető. Ugyanazért a fenebb említettem művelt nemzetknél tilos is az ilyen eljárás és én a jó igazságszolgáltatás követelményének tekintem, hogy a mi bíróságaink is ehez hasonló eljárást kövessenek.

Dr. GRUBER LAJOS.

XXIV.

A folytatólagos végtárgyalásokról.

A szóbeliség és közvetlenség nagy elvein nyugvó modern büntető pernek nincs fontosabb actusa, mint a magyar bűnvádi eljárási gyakorlat által ugynevezett «végtárgyalás», melyet azonban épen fontosságánál fogva sokkal helyesebb «főtárgyalásnak» nevezni.

E tárgyaláson foly le közvetlenül a bíróság előtt a bizonyítási eljárás, itt tartatnak meg a felek perbeszédei s a bíróság mindegyik tagjának alkalma lesz a directe nyert impressiók alapján győződni meg a felderítendő összes ténykörülmenyekről, a bizonyítékok mikénti állásáról s egyszersmind mindegyiküknek módjában áll a vádlottakhoz és tanukhoz intézett kérdések által a tényállás minden részletéről tudomást szerezni, felmerült kételyeit eloszlatni, szóval az elbírálás tárgyát képező ügy felől minden tekintetben saját észleletei alapján alkotni meg jogi meggyőződését.

A főtárgyalás mikénti megejtésétől, helyes vezetésétől, gondos és lelkiismeretes keresztül vitelétől függ tehát legnagyobb részben az egész büntető per sorsa. De épen mert így áll a dolog, komoly aggodalmakra szolgáltat okot bűnvádi eljárásunk egy oly jelensége, melynek óriási hátrányait minden a gyakorlat terén működő szakember ismeri s mely nagyon közrehat arra, hogy a szóbeliség és közvetlenség elveinek gyakorlati érvényesülése már az első fórumnál is illusióriussá váljék.

A folytatólagos végtárgyalások intézményét értjük, vagyis azon esetet, midőn a főtárgyalás valamely akadály folytán félbeszakittatik s annak folytatása és befejezése egy ujonnan kitűzendő határnapra halasztatik el.

S ez eset — fájdalom, — nagyon gyakran előfordul, mert valamelyik vádlott, tanu vagy sértett fél meg nem idéz-

¹ A sértett fél meg nem jelenése csak akkor teszi szükségessé folytatólagos végtárgyalási határnap kitűzését, ha az elmaradás kétség nélkül igazoltatott, mert ellenkező esetben a kir. Curia 52. számú büntetőjogi döntvénye szerint az indítvány visszavonása levén vélelmezendő, a bíróság az eljárást beszüntetni köteles.

hetése vagy meg nem jelenése már szükségessé teszi a folytatólagos végtárgyalás tartását.

Ez esetben számos törvénytörvényeknél azon helytelen eljárás szokott követettni, hogy az új tárgyalási határnap nem soron kívül, hanem azon számok között tüzetik ki, mely szám alatt az első végtárgyalás jegyzőkönyvbe iktatva lett.

Ez eljárásnak két irányban vannak jelentékeny hátrányai.

Egyrészt az ügy ily módon kétsős halasztást szenved s ezáltal egyszersmind a büntető eljárás sikere lesz veszélyeztetve, a mennyiben a kérdéses bűncselekmény története óta az új tárgyalás megtartásáig évek multak el s ennek folytán vagy a tanuk egy része nem lesz megidézhető, vagy pedig ezek már csak homályosan, esetleg sehogy sem emlékeznek a bizonyítandó ténykörülmenyek részleteire.

De másrészt jelentékeny nehézségek és hátrányok merülnek fel az alakítandó bíróság tekintetében is.

A kir. Curianak érelyes és következetes reformműködése alapján ma már teljesen átment gyakorlatunkba azon helyes elv, hogy a folytatólagos végtárgyalásokban ugyanazon bírónak kell részt venni, kik az előző (félbeszakított vagy elnapolt) tárgyalásnál jelen voltak,² hogy ily módon az ítélő bíróság ne az acták s nevezetesen ne az előbbi tárgyalás jegyzőkönyve, hanem saját megfigyelése alapján hozza meg határozatát.

Ha most már az általunk kifogásolt eljárás követetik s a folytatólagos végtárgyalás határnapja nem soron kívül tüzetik ki, akkor a hosszú idő lefolyta miatt nagyon gyakran megtörténik, hogy az előbbi bíróság nem fog összeállitható lenni, mert annak egyik-másik tagja időközben megvált az államszolgálatból, vagy más helyre neveztetett ki, vagy elő lett léptetve stb.

De sokkal nagyobb baj ennél, hogy ha ugyanazon bírók vannak is jelen a folytatólagos végtárgyaláson, mégis a közvetlenség elvének érvényesülése a dolog természeténél fogva ki lesz zárva. Mert alig szorul bizonyításra, hogy hónapok, néha évek mulva a bírók már nem fognak alaposan emlékezni az előbbi tárgyalás lefolyására s miután a bizonyítási eljárás ismételve nem lesz, meggyőződésüket a felolvasott tárgyalási jegyzőkönyv alapján fogják megalkotni. Előfordul tehát az az anomalia, hogy a közvetlenség már az első fórumon sem érvényesülhet s az első bíróság szintén nem közvetlen észlelet, hanem az actákból merített tudomásszerzés alapján hozza meg ítéletét.

Szóval a dolog tulajdonkép úgy áll, hogy folytatólagos végtárgyalás esetén az egész büntető per sorsa, az ítélet helyessége vagy helytelensége az első tárgyaláson függ az első tárgyalás kezébe van letéve. Ha az általa felvett jegyzőkönyv kimerítő és hű, ugy a bíróság, ha nem is saját észlelete alapján, de legalább nem tévedésen alapuló adatok szerint, hanem a valóságnak megfelelőleg hozhat ítéletet. De ha a jegyzőkönyv hiányos, hézagos vagy épen nem hiven tükrözi vissza a tényállást és a bizonyítási eljárás lefolyását: akkor természetesen nem lehet teljes az első bíróság ítélete s ennek helytelenségét az ugyanazon acták alapján ítélő felső bíróságok nem lesznek képesek kijavítani.

A vázolt bajok első remediuma gyanánt azt hiszszük, az összes bíróságokat egy igazságügyministeri körrendelettel kötelezni kellene arra, hogy a folytatólagos végtárgyalási határnapok soron kívül és pedig lehető rövid időre tüzessenek ki. A mennyiben pedig a folytatólagos végtárgyalás bármily akadály folytán csak hosszabb idő mulva volna megtartható, a bíróságok kötelességévé kellene tenni, hogy az ügy eldöntésére lényeges bizonyítási eljárás, vagyis a bizonyítási anyag lényeges részének megszerzése az új tárgyaláson reprodukáltassék. Részünkről azt hiszszük, hogy — eltekintve egyes jelentékenyebb bűnügyektől — az esetek legnagyobb, a minden-

² Kimondja ezt az 1883. jan. 3-án 358. sz. a. kelt igazságügyministeri körrendelet is. — Lásd dr. FAYER L. Bűnv. Elj. 211—212. l.

napi színvonalon álló részében már egy fél év alatt elmosódnak a jelen voltak emlékezetében az előbbi tárgyalás részletei, s így még ha a folytatólagos végtárgyaláson ugyanazon bírói tagok vesznek is részt, hacsak a bizonyítási eljárás nem reproducáltatik, lehetetlenné lesz téve a közvetlenség érvényesülése már az első forumon is.

Kétségtelen különben, hogy a baj gyökere sokkal mélyebben fekszik. Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a folytatólagos végtárgyalások gyakori előjövetele tulajdonképp összefügg bűnvádi eljárásunk hiányával: a legnagyobb lassúsággal.

Ez összefüggés magyarázatát az a körülmény adja, hogy a folytatólagos végtárgyalások, előjövetelének főokát — mint már fenebb kiemeltük — az idézvény nem kézbesíthetése, vagy a megidézettek meg nem jelenése képezi. Ezt pedig leginkább az okozza, hogy a bűnvádi eljárásunk előkészítő része rendkívül lassan folyik le, s még ezenfelül a legtöbb bűnügy, épen a bíróságok túlhatalmazottsága miatt, a vizsgálat teljes befejezése után is csak hónapok múlva kerül tárgyalás alá. Minthogy pedig a tárgyalásra megidézendő egyének legnagyobb része az alsó néposztály köréből kerül ki, minthogy ezek lakhelyüket gyakran változtatva, évek vagy hónapok múlva már ritkán találhatók fel ugyanazon helyen, a hol a bűncselekmény elkövetése idején tartózkodtak: ennél fogva természetes, hogy megidezésük gyakran nem lesz eszközölhető s így a bíróság kénytelen lesz az ügy befejezését egy új tárgyalásra halasztani.

A gyökeres gyógyszer tehát az eljárás gyorsításában rejlenék, ezt azonban mindaddig, míg büntető bíróságaink létszáma kellőleg meg nem szaporíttatik és míg egy új modern színvonalon álló eljárási törvény nem létesül, alig remélhetjük.

De addig is azon jelentékeny hátrányok, melyek a folytatólagos végtárgyalások gyakori előjövetelével összekötte vannak, megkövetelik, hogy oly eszközökről gondoskodjunk, melyek a bajt legalább csökkentik. Mert bizonyos, hogy a folytatólagos végtárgyalások nemcsak az eljárás halasztására hatnak közre, hanem jelentékeny idő- és pénz pazarlást is okoznak. Egyrészt ugyanis a tárgyalás megtarthatása céljából mozgásba hozott nagy bírói apparatus hasztalanul tölti el idejét, másrészt a megjelent tanúk napidíjai és utazási költségei az államkincstárra rónak jelentékeny költségeket.

S e mellett nem szabad felednünk, hogy a folytatólagos végtárgyalás megtartása, még akkor is, ha az előbbi bizonyítási eljárás gondosan reproducáltatik, már magában véve nem csekély hátrányokkal jár. A vádlottak nem fognak késni az előbbi, félbeszakított tárgyalás eredményeit a maguk javára értékesíteni, a tanúk vallomásai pedig, épen mert saját tudomásukat összevegyítik az elnapolt tárgyaláson hallottakkal, nélkülözni fogják azon hűséget, melylyel előbb birtak.

Hogy tehát a folytatólagos végtárgyalások száma lehetőleg reducálható legyen, gondoskodni kellene rendeleti uton arról is, hogy a törvényszékek a tárgyalásra az idézvényeket minél korábban küldjék szét, az idézést közvetítő közegek pedig annak eszközlésénél a legnagyobb gyorsaságot és pontosságot fejtsék ki.

Dr. BALOGH JENŐ.

Különlélek.

— Dr. Mayer S. bécsi egyetemi tanár, kinek hazai kriminalistikánk már oly sokat köszönhet, ez évben börtönügyi viszonyaink tanulmányozását tűzte ki feladatául. Mayert e cél felé hazánk iránt érzett ugyanazon jóakarattal vezérli, melynek ő már annyiszor tanujelét adta. S azért, hogy — pótolva a hazai szakemberek mulasztását — az irányadó körök figyelmét felhívja azon valóban türethetetlen állapotokra, melyek e tekintetben nálunk, fájdalom, nem egy helyen még most is fenállanak, dr. Mayer újabb hálára kötelezi nemcsak a szakközönséget, de mindenkit, kinek Magyarország kulturális fejlődése szíven fekszik. Dr. Mayer a múlt hó második felében

kezdvén meg tanulmányutját, eddig a szegedi, szabadkai, bajai, újvidéki fogházakat, illetve kerületi börtönöket s Győrött a régi börtönhelyiséget s az új törvényszéki fogházat szemlélte meg behatóan, az őszszel pedig a tiszántuli és a felvidéki börtönügyi viszonyok tanulmányozására szándékozik hosszabb időt fordítani.

— A vizsgálati fogság kérdésében a kir. Curia büntető tanácsa a napokban kimondotta: hogy a törvényes gyakorlat szerint vizsgálati fogság elrendelésének a büntetés mértékére való tekintetből, csak akkor van helye, ha a büntett, mely a vád tárgyát képezi, a törvény meghatározása szerint legalább 5 évi börtönnel vagy halállal büntetendő; a vádlott által elkövetett és a BTK. 232. §. alá eső cselekmény miatti büntetésnek legkisebb mértékét azonban ezen és a BTK. 22. §. szerint két évi fegyház képezi és így a büntetés mértékénél fogva a vizsgálati fogság alkalmazásának helye nincsen. Az alsó bíróságilag érvényesített azon indokolás, hogy a fenforgó körülményeknél fogva előreláthatólag öt éven felüli szabadságvesztés-büntetés lesz alkalmazandó, az ügy jelen állásában egyáltalán elfogadhatlan, de egyébként is a vizsgálati fogságnak a büntetés mértékére való tekintetből elrendelésére nézve nem az az irányadó, hogy a vádlott minő tartamu büntetésre ítélhető el, hanem az, hogy a törvény a vádlott által elkövetett cselekmény miatti büntetés legkisebb mértékét öt évi szabadságvesztésben állapítja-e meg: ezek szerint tehát a büntetési tétel által a vizsgálati fogság elrendelése indokolva nem lévén, egyéb arra alapul szolgáló indokok pedig fel nem hoztván, mindkét alsóbb bírósági végzés megváltoztatásával a vádlottnak, a vizsgálat tartama alatti szabadlábra helyezését elrendelni kellett.

— A magyar váltótörvény és váltóeljárás. A vonatkozó törvények- és rendeletekkel, valamint a magy. kir. Curia, a budapesti és a marosvásárhelyi kir. ítélő táblák, ugyszintén az osztrák és a német felsőbíróságok elvi jelentőségű határozataival ellátta dr. Weiner Adolf. A könyv célja magából a czimből látható: rendszeresen összeállított alakban mindazt nyújtani, a mire csak a gyakorlati jogásznak a váltótörvény és a váltóeljárás helyes alkalmazása és értelmezése szempontjából szüksége lehet, és a mit különben csak fáradságos utánjárással és kereséssel állíthatna össze magának. E cél teljesen el lett érve. Felsőbíróságainknak a váltótörvényre és eljárásra vonatkozó elvi határozatai, a mennyiben azok közzé lettek téve, a törvény szakaszai szerint összeállítva azok mellé lettek helyezve. Nevezetes és különösen a váltótörvény felvilágosítására fontos azon ujtás is, hogy szerző az osztrák és német judicatura kijelentéseit megismerteti oly esetekben, midőn e kijelentések a mi bíróságaink gyakorlatával ellenkeznek, vagy a törvény oly intézkedéseire vonatkoznak, melyeket hazai felsőbíróságaink határozataik által nem értelmeztek. Számos idézett törvényen, rendeleten és pénzügyi szabályon kívül e kötet még annyi egyéb, a gyakorlat embeérének szükséges adatot tartalmaz, hogy az minden bírónak és ügyvédnek nélkülözhetlen kézikönyve gyanánt jelentkezik. Kár, hogy a mű nincs tárgymutatóval ellátva. A kiállítás izléses, az alak kezelhető. Ára 1 forint.

— Az amerikai Egyesült-Államokban jelenleg 48 nő-ügyvéd praktizál, kiknek legnagyobb része Illinois és Michigan államokban tartózkodik. A többi államokban csak 1—2 nő-ügyvéd található.

— Külföldi jogirodalmi szemle: Tardif A.: *La procédure civile et criminelle aux XIIIe et XIVe siècles.* (Paris, Picard. 1885. 167 lap.) Jelen mű ugyan mint szerző is előszavában mondja, csak vezérfonalul és tankönyvül kíván szolgálni, de alapossága, világos irálya folytán méltán elismerést érdemel. A XIII. század a jogintézmények és a peres eljárás történetében kiváló helyet foglal el. E század az, melyben a középkor kezdetén mindenütt uralkodó germán eljárás lassanként háttérbe szorult és helyét a római-kánoni jog foglalta el. Szerző — az Ecole des Chartes nagynevű tanára Párisban — a törvénykezés szervezetének rövid előadása után először a polgári, azután a bűnvádi eljárás vázolására tér át. Kimutatja, hogy a XIII. századig e két eljárás egyesítve volt, miután a germán jog szerint a büntetőjog a polgári jognak egy ágát képezte, a szakemberek büntetési és vétségei csak az élet vagy más egyén vagyonának megsértéseként tekintettek s csakis a XIII. században vált el a két eljárás egymástól.

Felelős szerkesztő: Dr. Dárdai Sándor (VIII., Üllői-ut 2. sz.)
Főmunkatárs: Dr. Fayer László (IV., Zöldfa-utca 9. sz.)
Lapkiadó-tulajdonos: Franklin-Társulat (Egyetem-utca 4. sz.)